

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

De Dedicacione Ecclesiæ Sermones tres.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

EIVSDEM BEATI PETRI DAMIANI
SERMO TERTIVS IN EADEM EC-
clesiæ Dedicacione.

Gen. 1.

Non omnia scripturae loca spiritualē habent intelligentiam.

Hec Deus duo magna luminaria, luminare maius, ut præfesset diei, & luminare minus, ut præfesset nocti. Non omnia, fratres charissimi, quæ sunt in cithara, sonant, sed omnia iuuant. Sic non omnia, quæ sunt in diuina scriptura, spiritualē intelligentiam generant, sed omnia iuuant. Vnde si in aliquo legis capitulo fas est, sensum spiritus aliqua rimula intueri, non in inquisitione dormire debemus, sed thesaurum iacentem in litera vigore

Eccle. 9.

Nè dormias in sinu mulieris. Mulier nempe sacri eloquij literam exprimit, ex qua fidelis expositor fructum gignit. Quæ litera, cum ei catholica rationis diligentia adhibetur, virilis intellectus robori maritatur. Cum verò eam seductæ mentis ingenium deprauat, quasi castitatem foeminae adulterino coitu violat. Rectè ergò dicitur, Nè dormias in sinu mulieris: ac si apertè diceretur, Nè in secreto literæ sensu torpeas, sed latentem animæ profectum pudica excute vigilantia.

Gen. 1.

Fecit, inquit, Deus duo magna luminaria. Verum quidem est, quòd Deus in mundi creatione cælum clarum Solis & Lunæ distinxit ornatu, ut alterum diei, alterum noctis vicissitudinem gubernaret. Porro si interiùs perscrutemur, inuenimus nobis allegoriæ respondere secretum. Ecclesia enim, mundi figuram gerit, quia sicut mundus ex quatuor elementis subsistit, ita Ecclesia ex quaternaria doctrina Euangelij coalescit. Habet autem Ecclesia suum diem, habet & noctem suam: habet & Solem in die, habet & Lunam in nocte. Dies Ecclesiæ, est tempus pacis: nox Ecclesiæ, est tempestas persecutionis. Sol verò in Ecclesiæ die, est sapientia: Luna autem in Ecclesiæ nocte, est patientia. His luminibus Deus Ecclesiam suam pinxit, quatenus & in pace non sit improvida, & in bello non inueniatur mollis & fracta. Per sapientiam Ecclesia se protegit in pace à dæmonibus, per patientiam se tuetur in bello à persecutoribus. Non claudicat Ecclesia, non est inermis, argumenta diuina sapienter eludit, tormenta hominum sustinet patienter. Rectè prorsus comparatio est. Solis ad sapientiam, Lunæ ad patientiam: quia sicut Sol Lunæ, ita sapientia præpollet patientiæ. Sapientia itaque Sol, quia illuminat: patientia Luna, quia confortat. His geminis brachijs Ecclesia pugnat, altero profertens dæmones, altero vincens homines. Fecit itaque Deus hæc duo magna luminaria, quibus ornatur Ecclesia, quibus quasi duobus oculis munitur Christi columna.

S. Mater Ecclesia mundi figuram gerit.

Diffolutis nebulis allegoriæ, hunc etiam riulum scripturæ ad irrigandos motus nostros possumus trahere. Nam sicut Deus in hoc mundo duo magna luminaria fecit, intra etiam in hominē duo magna luminaria ordinauit. Nè tibi videatur durum quod dicimus: homo enim alter est mundus. Vnde ipsa Græca lingua vocatur μικροκοσμος, id est minor mundus, quia ad similitudinem maioris mundi est factus. Nam sicut Deus maiori mundo præsidet, ita quòd vbiquè est totus: sic anima corpori dominatur, ita quòd vbiquè tota est in corpore. Homo itaque habet diem, habet & noctem: habet Solem in die, habet Lunam in nocte. Dies hominis, est vita iustitiæ: nox hominis, est vita nequitiae. Sol autem in vita iustitiæ, est charitas, quæ præest vitæ iustitiæ: Luna verò in vita peccatoris, est poenitentia. Quàm clarus Sol est charitas, cuius quindecim radios enumerat filius Solis Paulus Apostolus in Epistola ad Corinthios, vbi ait: Charitas non amulatur, non agit perperam, non inflatur, &c. Quàm clarum poenitentiae iubar, quod noctem peccati remouet, quod conscientiae nubilum tergit.

1. Cor. 13. Charitatis radij quindecim. Poenitentiae radij quatuor.

Iob. 15.

Lunæ huius, scilicet poenitentiae, quatuor sunt radij, cognitio peccati, dolor pro peccatis, confessio peccati, fructus elemosynæ. Prius oportet cognoscere peccatum, sed non sufficit: oportet dolere pro peccato: addenda est etiam confessio, quia frustra dolet, qui non confitetur: his verò adiungendus est fructus elemosynæ, qui est precium peccati. Vnde Propheta de impio dicit: Non credat frustra

erroro

SURIUS

g. bar
K. 10. bar
RVITI
5

errore deceptus, quod aliquo precio redimendus sit. Precium certe peccati est eleemosyna. Sed qui semper eleemosynam erogat, & semper peccat, frustra credit, quod eleemosyna ei proficiat. Interpretandum est igitur eleemosynæ vocabulum. El, Hebraicè, Deus: Moys, Aegyptiaca lingua dicitur aqua, inde eleemosyna, id est aqua Dei. E contrario videre possumus, quod peccatum est ignis diaboli. Igitur contra ignem diaboli opponatur aqua Dei. Perpende, Christiane, dignitatem tuam, & redemptionem culpæ tuæ. Noli beluina mente contemnere. Deus eleemosynam fecit tibi, corpus proprium morti tradedo: tu eleemosynam fac illi, buccellam panis porrigendo pauperi. Esto prius in te misericors, deinde in proximum clementiæ riuum effunde, vt sic pariter cum proximo ad fontem misericordiæ valeas peruenire, Iesum Christum Dominum nostrum: qui cum Patre, & Spiritu sancto viuuit, & regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

Eleemosyna interpretatio.

TRACTATVS EIVSDEM BEATI PETRI DAMIANI DE QVIBVSDAM MIRACVLIS.

DOMINO DESIDERIO VENERANDAE RELIGIONIS ABBATI PETRVS DAMIANI MONACHVS DEVOTISSIMI FAMILIARIVS OBSEQVIVM.

Vm in meo pectore tuæ charitatis ardor inextinguibiliter ferueat, meque circa tuam memoriam tepescere non permittat, mihi nuper aliquid in memoriam venit quod me mittendæ tibi legitionis admonuit. Nam dum in tuam contemplatione sedulus habitarem, & Angelico fratrum, sanctoq; conuentui, sic in cordis orbitibus, velut corporaliter interesset, inter alia multa, repente tuarum recordatus sum literarum, quas tu quidem sub interrogatiõe misisti, sed his ego Synodali præpeditus instantia adhuc nõ respondi. Et hæc in illis (si reminisci valeo) continebantur epistolis: Quia zelotypa quædam mulier habens virum ex adulterij fraude suspectum, qualiter eum sibi vindicare posset proprio toro contentum, à vicina petijt muliere consilium. Quæ nimirum peruersa, & vlticibus flammis euidenter obnoxia, hoc eam sacrilegium venenata serpentis antiqui suadela perdocuit, vt corpus Dominicum quasi communicata perciperet, quod cautè reseruans, viro suo postmodum non sine quibusdam maleficijs propinaret. Quod videlicet à sacerdote percipit, & vsque dum occasio præberetur, palliolo reseruatum, non sine magno dedidit stupore miraculum. Hæc enim particula Dominici corporis, inuenta est vsque ad medietatem in carnem esse conuersa: altera verò medietas, panis speciem non mutauit.

Itaque (si ritè reminiscor) hoc proposuisti. Deinde quid portenderet inquisisti. Super qua quæstione, quia non necesse est diutius immorari, breui compendio quid mihi videatur expediam. Idcirco Deus omnipotens sacrosanctum illud mysterium in carnis speciem vertit, vt perfidiam reprobæ mulieris argueret, dum visibilem Dominici corporis ostenderet veritatem, quatenus quæ purum panem (vt videbatur ante) credebat, veræ carnis speciem cerneret, sicque sacrilegam coepti sceleris audaciam suo ipsa iudicio condemnaret. Quod autem medietas sic remansit, ad euidentioris indicij testimonium proficit, vt dum in vna, eademque substantia hinc panis, illinc carnis adesse consideras speciem, in vtroque veræ carnis, verique panis indifferenter intelligas veritatem, quia & ipse est panis, qui de caelo descendit, & ipsa nihilominus caro, quæ de virginalis vteri materia prodijt.

Quæstio
B. Petro
Damiano
proposita.

Eccè in hostia consecrata veracissimum corpus Christi latè manifeste prodit miraculo contra impios. Egrègia quæstionis solutio.

Iohan. 6.
Nam